

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lauronen, T. & Saarinen, S. (2020) Ulkomaalaisista opiskelijoista kansainvälisiä osaajia suomalaiseen työelämään – totta vai tarua? AMK-lehti/UAS journal, 2020:4.

URL: <https://uasjournal.fi/4-2020/ulkomaalaiset-opiskelijat/>

Ulkomaalaisista opiskelijoista kansainvälisiä osaajia suomalaiseen työelämään – totta vai tarua?

Kuva [StockSnap Pixabaystä](#)

Kirjoittajat: Tina Lauronen & Susanna Saarinen.

Englanninkielisen korkeakoulutuksen tarjonta on Suomessa 2000-luvulla kasvanut huimasti, ja onkin nykyisin korkeakoulusektorimme kokoon nähden myös eurooppalaisittain suurta. Opintopolun mukaan kansainvälisiä opiskelijoita houkutellessaan tällä hetkellä noin 200 englanninkielisellä maisteriohjelmalla, 23 tohtoriohjelmalla, 100 AMK-tutkinto-ohjelmalla ja 20 YAMK-tutkinto-ohjelmalla ([Studyinfo.fi](#)). Koulutustarjonnan myötä ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on kasvanut, mutta miten on heidän työllistymisensä laita? Toistaiseksi siitä on ollut saatavilla vain vähän tutkittua tietoa, erityisesti ammattikorkeakoulualumnien kohdalla.

Ammattikorkeakoulujen valtakunnallisen uraseurantakyselyn käynnistyminen vuonna 2019 paikkaa osaltaan tätä aukkoa. Vuosittain toteutettavalla kyselyllä kartoitetaan viisi vuotta aiemmin ammattikorkeakouluista valmistuneiden työuria sekä esimerkiksi koulutuksen ja työelämän vaatimusten vastaavuutta. Vuonna 2014 valmistuneiden kysely toteutettiin syksyllä 2019 ja siihen vastasi yhteensä 8 535 alumnia (vastausprosentti 34,3 %). Lisätietoja uraseurannasta ja tiedonkeruusta löytyy osoitteesta www.uraseurannat.fi.

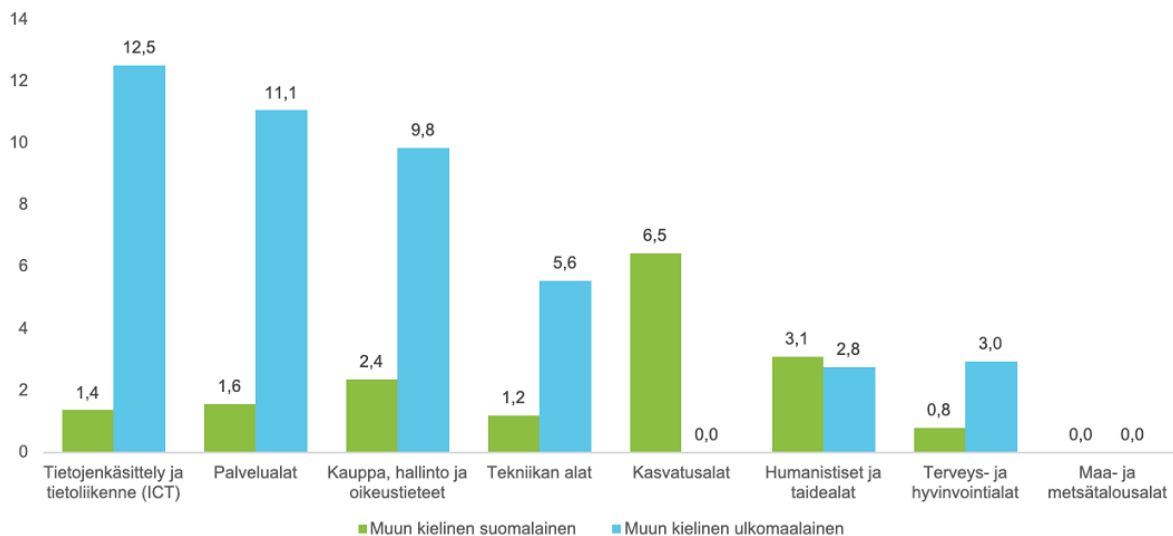
Ulkomaalaiset alumnit vastasivat kyselyyn suomalaisia heikommin, mutta aineisto on painotettu sukupuolen ja äidinkielen mukaan, jotta analyysien tulokset olisivat yleistettävissä koko perusjoukkoon. Aineiston [katoanalyysi](#) on luettavissa verkossa. Ulkomaalaisten ja

ulkomaalaistaustaisten alumnien tarkastelua varten yhdistettiin tieto vastaajan äidinkielestä ja kansalaisuudesta. Suomenkielisiä Suomen kansalaisia oli aineistossa 88 % vastaajista, ruotsinkielisiä Suomen kansalaisia 4 % ja muun kielisiä Suomen kansalaisia (jatkossa ulkomaalaistaustaiset) 1,5 %. Muun kielisiä ulkomaan kansalaisia (jatkossa ulkomaalaiset) oli 6 %. Suomea (0,2 %) tai ruotsia (0,1 %) äidinkielenään puhuvia ulkomaan kansalaisia oli niin vähän, että nämä ryhmät rajattiin analyysien ulkopuolelle.

Tähän artikkeliin olemme nostaneet vain muutamia keskeisimpiä havaintoja. Laajempi analyysipaketti kansainvälisten AMK-alumnien työllistymisestä Suomessa on saatavilla uraseurannat.fi-sivustolla ([Lauronen 2020](#)).

Kyselytulokset indikoivat ulkomaalaisten alumnien kohtaavan haasteita urapoluillaan

Ulkomaalaisten ja ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden sijoittuminen ammattikorkeakoulukentälle on epätasaista (kuvio 1). Ulkomaalaisia on suhteellisesti huomattavan paljon tietojenkäsittely- ja tietoliikennealalla (12,5 %), palvelualoilla (11,1 %) ja kaupan alalla (9,8 %), kun taas kasvatusaloilla ja maa- ja metsätalousaloilla heitä ei ole vastaajien joukossa ollenkaan. Ulkomaalaistaustaisia taas oli suhteellisen paljon juuri kasvatusaloilla (6,5 %) ja humanistisilla ja taidealoilla (3,1 %), ei ollenkaan maa- ja metsätalousaloilla ja yllättävän vähän (0,8 %) myös terveys- ja hyvinvointialoilla.

Kuvio 1. Muun kielisten osuus (%) 2014 valmistuneista vastaajista koulutusalan mukaan.

Vastaavasti ulkomaalaisten ja ulkomaalaistaustaisten alumnien osuus aineistossa vaihtelee suuresti sekä ammattikorkeakoulun että opiskelupaikkakunnan mukaan.

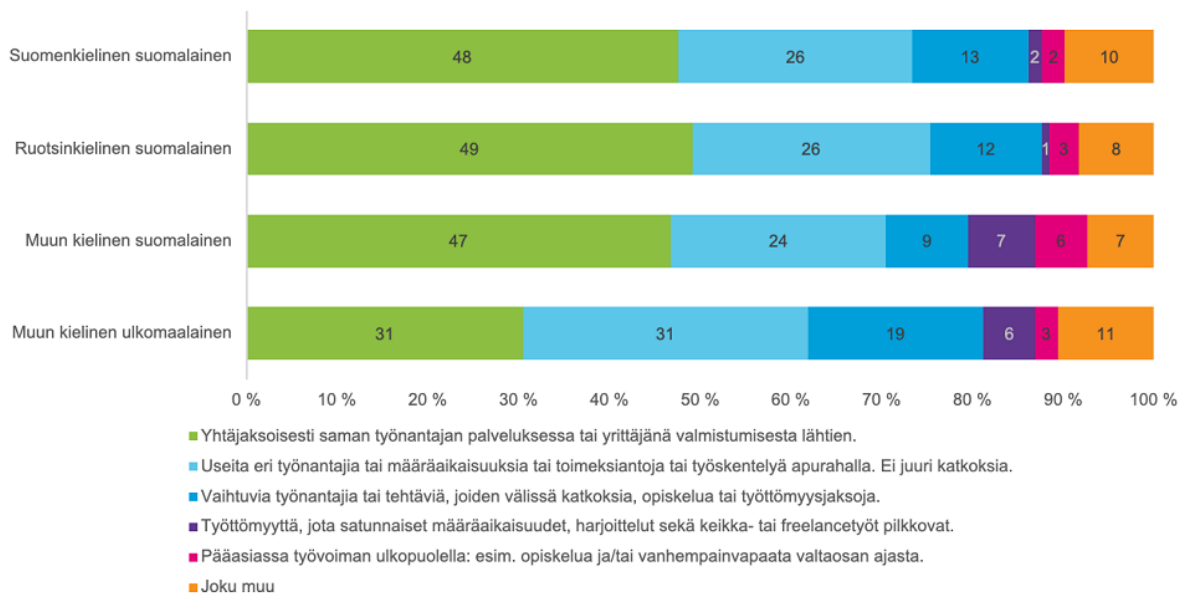
Ulkomaalaistaustaisten osuus pysyy alle kymmenessä prosentissa kaikissa oppilaitoksissa ja kaikilla paikkakunnilla, mutta ulkomaalaisten osuus nousee joillakin paikkakunnilla lähes puoleen ja yhdessä korkeakoulussakin lähes kolmannekseen. Tällä lienee vahva yhteys englanninkielisiin koulutusohjelmiin ja niiden keskittymiin.

Ulkomaalaisten ja ulkomaalaistaustaisten tutkintoa edeltävä koulutus on jonkin verran moninaisempaa kuin suomen- ja ruotsinkielisten suomalaisten, ja useammalla on taustallaan

etenkin yliopisto-opintoja. Sitä vastoin ulkomaalaisilla on opinnot aloittaessaan usein vähemmän työkokemusta kuin suomalaisilla.

Valmistumisen jälkeistä työuraa tarkasteltaessa löytyy myös selviä eroja:

Ulkomaalaistaustaiset kokevat työurallaan enemmän katkoksia ja vaihtuvuutta kuin suomen- ja ruotsinkieliset, ulkomaalaiset vielä enemmän (kuvio 2). Kun suomenkielillä suomalaisilla 74 prosentilla on viisi vuotta valmistumisensa jälkeen vakituinen kokopäivätyö, ulkomaalaistaustaisilla vastaava luku on 60 % ja ulkomaalaisilla 59 %.

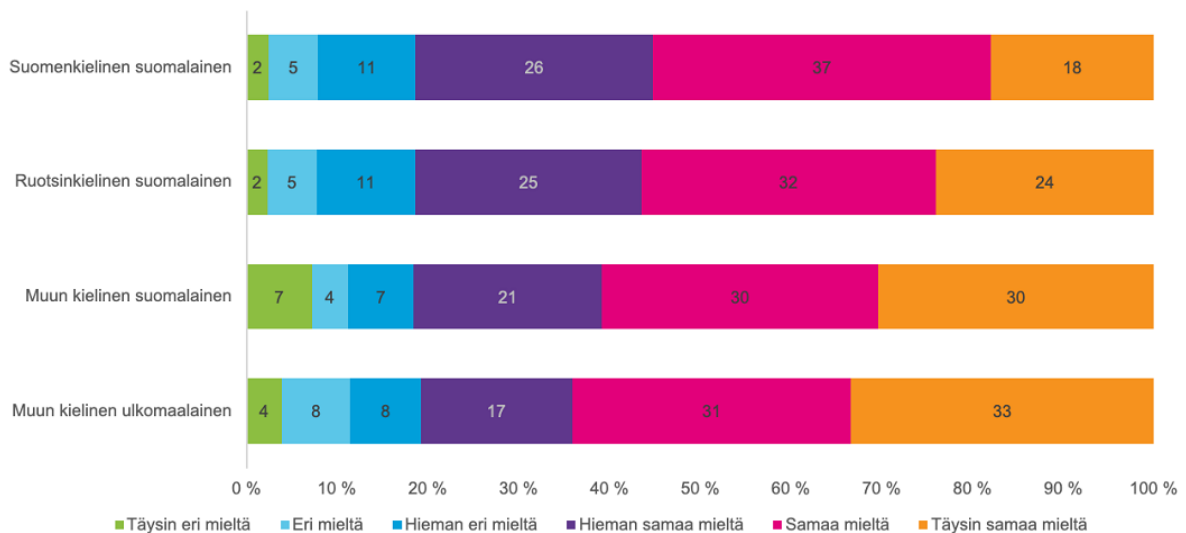
Kuvio 2. Työuran kokonaisuus. Tarkasteltavien ryhmien vastausten jakaumat kysymykseen ”Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten työuraasi valmistumisen jälkeen?”

Noin kolmannes ulkomaalaisista työskentelee ulkomailla viisi vuotta valmistumisensa jälkeen. Suomenkielisistä suomalaisista ulkomailla työskentelee 1 %, ruotsinkielisistä suomalaisista ja ulkomaalaistaustaisista 6 %. Työpaikan sijainti näkyy vahvasti myös palkkauksessa: suomenkielisten suomalaisten keskimääräinen kuukausipalkka Suomessa on jopa 635 € korkeampi kuin tänne jäävien ulkomaalaisten, mutta ulkomailla työskentelevien välillä vastaava ero on enää vain 100 €. Näinkin kovat palkkaerot viittaavat todennäköisesti siihen, että ulkomaalaiset alumnit joutuvat Suomessa tyytymään koulutustaan vastaamattomaan työhön.

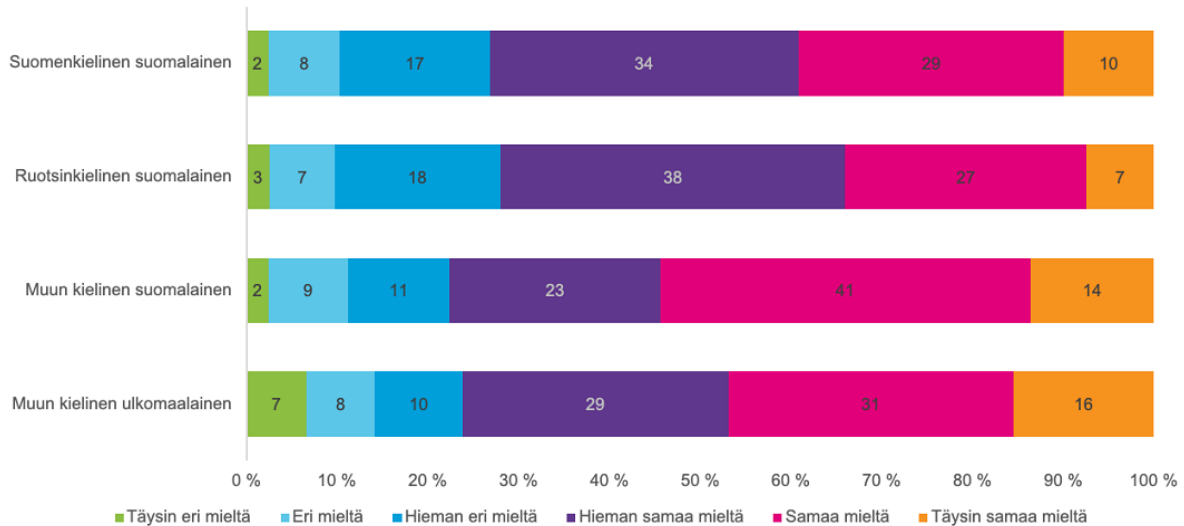
Opiskelupaikkakunnan, työllistymisen ja mahdollisen ulkomaille muuttamisen välillä saattaa olla myös yhteys. Ulkomaalaiset opiskelevat usein pienemmissä kaupungeissa, etenkin itäisessä Suomessa. Vaikka käsillä oleva aineisto koskee jo vuonna 2014 valmistuneita, näyttäisi tilanne olevan edelleen samanlainen. Vuonna 2018 opintonsa aloittaneista ulkomaalaista opiskelijoista vain 30 % opiskeli Uudellamaalla ([Vipunen](#)), kun taas uraseurantakyselyn mukaan valtaosa Suomeen jäävistä ulkomaalaisista alumneista työllistyy juuri Uudellemaalle (63%). Pienemmille opiskelupaikkakunnille ei välttämättä ole helppo työllistyä ainakaan ilman suomen kielen taitoa, eikä verkostoituminen pääkaupunkiseudulle opintojen aikana aina onnistu. Toisaalta kyselyvastauksista kävi ilmi, että kielimuuri koettiin haasteeksi myös suurissa kaupungeissa. Mikäli työllistyminen ei Suomessa onnistu, on ulkomaille muuttaminen looginen vaihtoehto.

Suomalaisten ja ulkomaalaisten ammattikorkeakoulualumnien välillä on selkeä ero myös tutkinnon jälkeisen kouluttautumisen osalta. Huomiota herättää erityisesti ulkomaalaisten innokkuus osallistua maisterin tai kandidaatin tutkintoon johtavaan koulutukseen: kun suomalaista koulutukseen oli osallistunut 13-16 %, ja ulkomaalaistaustaisista vain 10 %, ulkomaalaisista vastaava osuus oli jopa 27 %. Ulkomaalaisten kohtaamat työllistymisvaikeudet voivat olla yksi motivaatiotekijä lisäopintojen suorittamiselle. Yliopisto-opintojen yleisyys ulkomaalaisten keskuudessa on linjassa myös tarkasteltavien ryhmien nykyisten työtehtävien kanssa. Ulkomaalaiset työskentelevät muita useammin tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä, kun taas suomenkieliset suomalaiset tekevät noin kaksi kertaa ulkomaalaisia useammin asiakaspalvelu- tai potilastyötä.¹

Suuremmasta työttömyydestä, työllistymiseen liittyvistä haasteista ja vähäisestä tutkintoa edeltävästä työkokemuksesta huolimatta ulkomaalaiset ovat keskimäärin hieman tyytyväisempiä tutkintoonsa kuin suomalaiset (kuviot 3 ja 4). Koko aineistoa tarkasteltaessa vähäisellä työkokemuksella on negatiivinen yhteys tyytyväisyyteen, mutta ulkomaalaisten osalta näin ei näyttäisi olevan.

Kuvio 3. Suositteluhalukkuus. Tarkasteltavien ryhmien vastausten jakaumat väittämään ”Suositteaisin koulutustani muille”.

Kuvio 4. Tarkasteltavien ryhmien vastausten jakaumat väittämään ”Tutkinto antoi riittävät valmiudet työelämään”.

Mikä neuvoksi?

Ulkomaalaiset opiskelijat ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä suomalaisissa ammattikorkeakouluissa suorittamiinsa tutkintoihin, ja korkeakoulut hyötyvät ulkomaalaisten opiskelijoiden myötä saavutetusta kansainvälisemmästä imagosta. EU:n ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta perittävät lukukausimaksut saattavat tuoda korkeakouluille myös taloudellista hyötyä, mikäli maksuilla katetaan koulutuksen järjestämiseen liittyvät kustannukset.

Valtakunnallisen uraseurantakyselyn tulokset vahvistavat kuitenkin ennakkokäsityksiä siitä, että ulkomaalaiset alumnit kohtaavat Suomessa huomattavasti suurempia työllistymisvaikeuksia kuin suomalaiset kollegansa. Siksi korkeakoulujen olisikin hyvä pohtia muun muassa sitä, millä perustein englanninkielisiä tutkinto-ohjelmia koulutustarjontaan valitaan. Jogunola & Varis (2018) toteavat tapaustutkimuksessaan, että ulkomaalaisille opiskelijoille suunnattujen tutkinto-ohjelmien suunnittelussa – sekä kansainvälistymisstrategioissa ylipäätään – pitäisi nykyistä enemmän huomioida alueellisen elinkeinoelämän tarpeet sekä tehdä tiivistä yhteistyötä potentiaalisten työnantajien kanssa. Ulkomaalaisten alumnien lisäksi myös ulkomaalaistaustaiset alumnit näyttäisivät kohtaavan työllistymisvaikeuksia tai muita haasteita työurallaan suomalaisia enemmän. Tulokset ovat linjassa Karvin selvityksen (Airas ym. 2019) kanssa, jossa tunnistettiin ulkomaalaistaustaisten kohtaamia haasteita sekä haku- ja valintavaiheessa että opintojen aikana ja valmistumisen yhteydessä.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymisen edistymisen linjauksissa (OKM 2017) on tunnistettu, että ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden sitouttaminen suomalaiseen työelämään edellyttää aktiivisia toimenpiteitä ja asennemuutosta kaikilla tasoilla korkeakouluissa, julkisessa hallinnossa sekä elinkeinoelämässä. Asennemuutoksen toteuttaminen ei ole helppoa edes korkeakoulujen sisällä, saati ympäröivässä yhteiskunnassa. Jos nykyistä suurempi osa Suomessa koulutetuista osaajista halutaan pitää Suomessa, yhteisen yrittämisen ja valtakunnallisen keskustelun tarve on kuitenkin ilmeinen. Niiden avulla voidaan luoda pohjaa kaikkia osapuolia hyödyttävälle toimenpiteille.

Kirjoittajat

Tina Lauronen, VTM, tutkija, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr,
tina.lauronen(at)otus.fi

Susanna Saarinen, YTM, erikoissuunnittelija, Tampereen ammattikorkeakoulu,
susanna.saarinen(at)tuni.fi

Lähteet

Airas, M., Delahunty, D., Laitinen, M., Shemsedini, G., Stenberg, H., Saarilampi, M., Sarparanta, T., Vuori, H. & Väättäin, H. (2019). Taustalla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Julkaisut 22:2019.

Jogunola, O. & Varis, K. (2018). The Evaluation of Internationalization Strategies of Finnish Universities: A Case Study of Two Universities in Finland. Journal of Higher Education Theory and Practice Vol 18 (6), 96-109.

Lauronen, T. (2020). [Ammattikorkeakoulujen uraseuranta: Kansainväliset alumnit](#). Analyysipaketti uraseurantakyselyn tuloksista 2014 valmistuneille AMK-alumneille. Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017). Yhteistyössä maailman parasta. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjaukset 2017–2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:11.

Studyinfo.fi -sivusto: <https://studyinfo.fi/wp2/en/higher-education/>. Luettu 10.9.2020.